

Rhuthmos

vendredi 9 décembre 2016, par [Henry G. Liddell & Robert Scott](#)

H. G. Liddell & R. Scott, *A Greek-English Lexicon*, rev. and aug. by Sir H. S. Jones. with the ass. of R. McKenzie, Oxford, Clarendon Press, 1940.

ῥυθμός, Ion. **ῥυσμός** (v. infr. 111, IV), **ῥ** : (**ῥέω**) :—

A. any regular recurring motion (“**πᾶς ῥ. ὠρισμένη μετρεῖται κινήσει**” *Arist.P^r.882b2*) :

I. *measured motion, time*, whether in sound or motion, *Democr.15c* ; = ἡ τῆς κινήσεως τάξις, **Pl.Lg.665a**, cf. **672^e** ; “ὁ ῥ. ἐκ τοῦ ταχέος καὶ βραδέος, ἐκ διεννηγεμένων πρότερον, ὕστερον δὲ ὁμολογησάντων γέγονε” **Id.Smp.187b**, cf. *Suid.* s.v. ; *rhythm*, opp. **μέτρον** and **ἄρμονία**, **Ar. Nu.638** sq., **Pl.R.397b, 398d, 601a, Arist.Rh.1403b31** ; “λόγοι μετὰ μουσικῆς καὶ ῥυθμῶν πεποιημένοι” **Isoc.15.46** ; of Prose rhythm, **Arist.Rh.1408b29, D.H.Comp.17** : defined by *Aristox.Rhyth.1, Aristid.Quint.1.13*.

2. special phrases : ἐν ῥυθμῶ in *time*, of dancing, marching, etc., “βαίνειν ἐν ῥ.” **Pl.Lg.670b**, cf. **X.An.5.4.14** ; “ὀρχεῖσθαι” **Id.Cyr.1.3.10** ; ἐν τῷ ῥ. ἀναπνεῖν respire *regularly*, *Arist.P^r.882b1* ; so “σωζόμενος ῥ.” **A.Ch.797** (lyr.) ; “μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοντες” **Th.5.70** ; ῥυθμὸν χορείας ὑπάγειν keep *time*, **Ar.Th.956** (lyr.) ; θάττονα ῥυθμὸν ἐπάγειν play in *quicker time*, **X.Smp.2.22** ; “πυρριχίω δρόμῳ καὶ ῥυθμῶ” *Hdn.4.2.9*, cf. **Plb.4.20.6** : pl., *paces*, *Alcid.Soph. 17*.

II. *measure, proportion or symmetry of parts*, at rest as well as in motion, **κατὰ τὸν αὐτὸν ῥ.** **Pl.Lg.728^e**.

III. generally, *proportion, arrangement, order*, “ῥυθμῶ τι” **E.Cyc.398** (codd., but θ’ ἐνὶ is prob.) ; οὐκ ἀπὸ ῥυθμοῦ εἰκάζω not without *reason*, **Call. Epigr.44.5**.

IV. *state or condition of anything, temper, disposition*, *Thgn.964* (coupled with ὀργή and τρόπος□ ; οἷος ῥυσμός ἀνθρώπου ἔχει” *Archil.66.7* ; “ὅσοι χθονίους ἔχουσι ῥυσμούς καὶ χαλεπούς” *Anacr. 74* ; μένει . . χρῆμ’ οὐδὲν ἐν ταύτῳ ῥ. *Eup.356*.

V. *form, shape of a thing*, *Democr.5i* ; identified by *Arist.* with σχῆμα, **Metaph.985b16, 1042b14** ; μετέβαλον τὸν ῥ. τῶν γραμμάτων changed the *form* or *shape* of the letters, **Hdt.5.58** ; of Chian boots, **Hp.Art.62** ; of the *shape* of a cup, *Alex.59* ; of a breastplate, **X.Mem.3.10.10** ; [τοῦ θυσιαστηρίου] **LXX 4 Ki.16.10** ; “Αὐτονόας ῥ. ωὐτός” **Theoc.26.23** ; so of the natural features of a country, *D.P.271,620* ; structure of a substance, **κεγγροειδὲς τῷ ῥ., τῷ ῥ. σπογγῶδες**, *Dsc.5.77,118*.

VI. *manner, fashion* of a thing, “Ἐλλην ῥ. πέπλων” **E.Heracl.130** ; τίμι ῥ. φόνου ; by what *kind* of slaughter ? **Id.El.772**, cf. **Supp.94** ; ἐν τριγώνοις ῥυθμοῖς *triangular-wise*, *A.Fr.78*. [υ^ by nature, **A.Ch.797** (*lyr.*), **E.Supp.94**, etc. ; υ by position in *Thgn.964*, etc.]

REFERENCES :

- Aeschylus, *Libation Bearers*, [797](#)
- Aristophanes, *Thesmophoriazusae*, [956](#)
- Euripides, *Cyclops*, [398](#)
- Euripides, *Electra*, [772](#)
- Euripides, *Heraclidae*, [130](#)
- Euripides, *Suppliants*, [94](#)
- Herodotus, *Histories*, [5.58](#)
- Isocrates, *Antidosis*, [46](#)
- Old Testament, *2 Kings*, [16.10](#)
- Plato, *Laws*, [665a](#)
- Plato, *Laws*, [672^e](#)
- Plato, *Laws*, [728^e](#)
- Plato, *Laws*, [670b](#)
- Plato, *Republic*, [397b](#)
- Plato, *Republic*, [398d](#)
- Plato, *Republic*, [601a](#)
- Plato, *Symposium*, [187b](#)
- Thucydides, *Histories*, [5.70](#)
- Xenophon, *Anabasis*, [5.4.14](#)
- Xenophon, *Cyropaedia*, [1.3.10](#)
- Xenophon, *Memorabilia*, [3.10.10](#)
- Xenophon, *Symposium*, [2.22](#)
- Polybius, *Histories*, [4.20.6](#)
- Aristophanes, *Clouds*, [638](#)
- Hippocrates, *De articulis*, [62](#)
- Dionysius of Halicarnassus, *De Compositione Verborum*, [17](#)

Note [PM] : Dans son article de 1951 sur « La notion de 'rythme' dans son expression linguistique », Benveniste fait remarquer : « Le Dictionnaire de Liddell-Scott-Jones, s. v. ῥυθμός, fournit la plupart des références qui ont été utilisées. Mais les différentes acceptions de ῥυθμός y sont rangées à peu près au hasard, en procédant du sens de 'rythme', et sans qu'on discerne le principe du classement. » (Benveniste, 1966, p. 328)